

Verslag workshop 4 Praktijkvragen van het PTB, d.d. 22 maart 2011

Panelleden: Bibiane Blesing en Marcel Cassee (Bodem+) en Eric Doekemeijer (SIKB)

Vraag 1:

Een particulier brengt nieuwe schone dakpannen aan op een bestaand puinpad in een weiland. Vervolgens rijdt hij over de dakpannen om die te breken. De weg is ongeveer 500 meter lang en 4 meter breed. Voor zover bekend worden de werkzaamheden door 1 persoon uitgevoerd.

De toezichthouder spreekt de persoon aan en vraagt om kwaliteitsgegevens van de dakpannen.

Klopt het dat volgens artikel 29 lid 1 onder e van het Bbk hij die kwaliteitsgegevens niet hoeft te hebben en te overleggen?

Of is er in dit geval geen sprake van particulier gebruik, dit vanwege de omvang?

Welke andere mogelijkheden zijn er om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het materiaal?

Reactie zaal:

Bij een dergelijke werkwijze, namelijk het aanbrengen van (nieuwe) dakpannen op een bestaand puinpad is het Bbk niet aan de orde. Dit geval valt onder het regime van de afvalstoffenwetgeving en eventueel optreden kan plaatsvinden op grond van WM 10.2, het storten van afval op of inde bodem.

Reactie panel:

Wat aan de orde kan zijn is dat er sprake is van het toepassen van een afvalstof. Het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen staat het toepassen van ongebroken bouw- en sloopafval niet toe. Alleen gegranuleerd bouw- en sloopafval mag worden toegepast als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit. (zie

http://www.senternovem.nl/Bodemplus/bodembeheer/Besluit_bodemkwaliteit/bouwstoffen/faq_bouwstoffen.asp#18).

Voor wat het Bbk betreft, er wordt alleen aan artikel 29 lid 1e Bbk voldaan als de particulier zelf de dakpannen op de toepassingslocatie verspreidt en zelf op een voertuig rijdt om deze te breken. Rijdt bijvoorbeeld zijn buurman, de boer op het voertuig of helpt een aannemersbedrijf, dan is het geen particulier gebruik. Particulier gebruik is niet gerelateerd aan de omvang maar aan wie de handelingen uitvoert. Zowel in artikel 29 lid 1e Bbk als in de bijbehorende toelichting wordt namelijk niets over omvang vermeld.

De vrijstelling voor particulieren, die veelal kleine hoeveelheden verschillende soorten steenachtige bouwstoffen toepassen, is bedoeld om hun niet te belasten met onevenredig zware lasten.

Een criterium waarop nog getoetst kan worden in deze zaak is het gebruik van de betreffende weg. Dus de vraag "Wordt deze weg gebruikt voor uitoefening van zijn bedrijf of is dit slechts een oprit om bij zijn huis te komen?" is essentieel en is bepalend voor of de vrijstelling van informatieplicht al dan niet aan de orde is. Wordt de weg voor bedrijfsmatige activiteiten gebruikt dan is de vrijstelling niet aan de orde.

Vraag 2:

Tijdelijke opslag van grond wordt beschouwd als een toepassing in het kader van het Bbk. Hoe ga je dan om met al die depots die bij boeren mogelijk al jaren op een agrarisch perceel liggen. De agrariër is (onder voorwaarden) vrijgesteld van een de meldingsplicht. Met andere woorden hoe kun je voorkomen dat boeren hun grond voor langere periode dan gewenst opslaan (in het algemeen geen hoog risico).

Reactie zaal:

Van belang is waar de grond is opgeslagen, ligt het binnen de begrenzing van de inrichting (= boerderij + erf) dan is de Wm (veelal Besluit landbouw) het kader. Ligt het buiten de inrichting dan is het Bbk het kader.

Daarnaast kan ook het bestemmingsplan een rol spelen, voor wat betreft hoe en waar de grond is vrijgekomen (afgraving, ontgronding) waar de grond is opgeslagen en wat er mee gaat gebeuren (aanvulling, ophoging).

De meldingsplicht van het Bbk is niet van toepassing als het de bedoeling is de vrijgekomen grond (of tarra) weer op een vergelijkbaar perceel binnen het bedrijf toe te passen.

Is de grond op een andere wijze vrijgekomen, bijvoorbeeld vanwege bouwactiviteiten, dan nagaan wat de herkomst is, wat de kwaliteit is en indien het wordt opgeslagen moet binnen 6 maanden tot uiterlijk 3 jaar de uiteindelijke bestemming bekend zijn.

Reactie panel:

Net als de zaal aangaf, zijn er verschillende benaderingen mogelijk.

Het bestemmingsplan kan het tegengaan dan wel toestaan dat grond opgeslagen kan worden.

Het Besluit landbouw (BLa) geeft agrariërs de mogelijkheid om grond (max. 2.000 ton) op te slaan.

Opslag mag volgens het Bbk niet langer dan 3 jaar zijn, anders wordt het gezien als storten van een afvalstof.

Binnen het Bbk zijn agrariërs vrijgesteld van de volgende verplichtingen:

- de onderzoeksplicht naar de kwaliteit van grond en baggerspecie en de ontvangende bodem;
- de meldingsplicht van het toepassen van grond en baggerspecie.

Voor agrariërs geldt de vrijstelling van de onderzoeks- en meldingsplicht alleen onder de volgende voorwaarde: de grond of baggerspecie moet afkomstig zijn van een tot datzelfde landbouwbedrijf behorend perceel grond, waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond of baggerspecie wordt toegepast. Vergelijkbare gewassen kennen een vergelijkbare bemesting en zullen in het algemeen ook een vergelijkbare chemische bodemkwaliteit hebben. Voor de indeling in vergelijkbare gewassen sluit het Bbk aan bij de indeling van gewassen in de Meststoffenwet. Hierin wordt onder andere onderscheid gemaakt in akkerbouwgewassen, bladgewassen, koolgewassen, kruiden, vruchtgewassen, stengel/ knol/wortelgewassen, bloembollengewassen en fruitteeltgewassen. Maar in de praktijk is het lastig om te controleren of de toegepaste grond ook daadwerkelijk op een vergelijkbaar perceel met hetzelfde gewas wordt toegepast

De verplichting om elke toepassing van grond binnen een landbouwbedrijf te moeten melden, zal voor agrariërs naar verhouding onevenredige administratieve lasten met zich brengen. Daarom zijn zij vrijgesteld van deze verplichting. De zorgplicht blijft voor agrariërs (en ook particulieren) overigens wel gelden. Hoewel de kwaliteit niet hoeft te worden aangetoond, moet wel worden voldaan aan de kwaliteitseisen van het Bbk. Wanneer er vermoedens of aanwijzingen zijn dat de kwaliteit van een partij grond of baggerspecie niet voldoet aan de eisen van het Bbk, kan de handhaver de kwaliteit controleren en indien nodig handhavend optreden.

Het bewustmaken van boeren over regels is in dergelijke situaties een eerste prioriteit.

De kans dat de opslag bij boeren plaatsvindt is groot maar of het risico (kans*effect) groot is? Zij slaan naar verwachting met name (vrijwel) schone grond op afkomstig van (eigen) landbouwpercelen of verspreidbare baggerspecie?

Vraag 3:

Het betreft opslag van grond binnen inrichtingen. Grond (of een bouwstof) wordt naar een inrichting –bijvoorbeeld grondbank- afgevoerd. Dit hoeft formeel niet via Landelijk meldpunt Bbk gemeld te worden. Pas op het moment van toepassen moet er een Bbk-melding worden gedaan. Het zicht op deze grondketen is dan niet (goed) mogelijk. Wat kun je hier aan doen?

Reactie zaal:

Als er een depotkeuring (conform BRL 1000) wordt uitgevoerd, dan moet er ook een historisch onderzoek zijn gedaan. Echter vaak wordt aangegeven dat de herkomst van de partij of deelpartijen onbekend is. Uit de zaal wordt dan ook aangegeven dat dit beter geregeld zou moeten worden. Een suggestie is om als bevoegd gezag in overleg met de CI de partij alsnog intensiever te laten onderzoeken.

Een andere suggestie is om een administratief onderzoek bij de desbetreffende inrichting (ic grondbank) uit te voeren. Daarnaast zijn er in het kader van de Wm, die van toepassing is op de inrichting, mogelijkheden om de herkomst van de aangevoerde materialen na te gaan. In dat licht is samenwerking met de Wm-inspecteur aan te bevelen.

Tevens kan wellicht gebruik worden gemaakt van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) indien de materialen als een afvalstof kunnen worden beschouwd die bij het LMA gemeld hadden moeten worden.

Reactie panel:

Indien de grond, baggerspecie of bouwstof wordt afgevoerd naar een inrichting met een opslagcapaciteit groter dan 50 m³, reiniger of stortplaats (meldingsplichtige inrichtingen conform het Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen), dient de acceptant van het materiaal een melding te doen van de acceptatie van de afvalstoffen aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA). De acceptant verstrekt aan de ontdoener van de afvalstoffen een afvalstroomnummer, dat tijdens transport op de begeleidingsbrief moet staan. Deze gegevens zijn inzichtelijk via Amice (systeem van LMA).

Verder is de inrichtinghouder conform H 10 van de Wm verplicht om registratie te voeren, dat betekent dat de inrichtinghouder bij moet houden welke partijen er worden opgeslagen (hij krijgt ook vrachtbrieven e.d. die daarbij ondersteunen). Vaak wordt dat bij Wm-vergunningen ook weer opgenomen, maar is dus niet echt nodig. In Barim wordt niets gezegd over registratie, omdat de WM dat al zegt. Enige verschil met de Wm-plichtige inrichting is dat er in Wm-vergunningen vaak door BG wordt opgelegd om te rapporteren aan bevoegd gezag. H 10 Wm spreekt hier niet van en is ook niet verplicht conform Barim. Ikv je toezicht en handhavingsstrategie moet je dus als bevoegd gezag actief je informatie halen, dus ter plaatste kijken, en daarbij ook de administratie bij betrekken.

Vraag 4:

Bij welke overtredingen (niet 1 week wachten na plaatsen peilbuis of geen goed vooronderzoek NEN5740, etc) is het de moeite waard om die aan te kaarten bij Bodemsignaal.

Hoe gaat men hier mee om?

Reactie zaal:

Vanwege tijdgebrek is deze vraag in de workshop niet aan de orde geweest.

Reactie Inspecties:

De inspecties willen graag dat alle relevante overtredingen mbt normdocumenten, BRL-en en bodemregelgeving worden doorgegeven aan het loket Bodemsignaal. De VROM Inspectie en Inspectie V&W verzamelen en analyseren alle binnengekomen signalen. Dus alle signalen zijn belangrijk.

De analyse geeft informatie over het soort overtredingen die vaak voorkomen en welke BRL-en of protocollen vaak worden overtreden. Die informatie gebruiken de inspecties om te bepalen welke themaonderzoeken ze zullen uitvoeren. De analyse van de signalen gebruiken de inspecties ook om vast te stellen of bedrijven vaker de regelgeving overtreden. Het aantal signalen dat jaarlijks binnenkomt ligt tussen de 350 en 400. Die kunnen niet allemaal afzonderlijk worden onderzocht door de inspecties. De inspecties selecteren de zwaarste overtredingen uit die signalen en onderzoeken die. Bedrijven waarover met regelmaat signalen binnenkomen worden doorgeleid naar interventieteams.

Vraag 5:

Een aannemer voert alle 3 de uitvoeringstaken BRL 7000, BRL 6000 begeleiding en verificatie uit met 1 persoon. In het licht van 'eigen vlees keuren' een onwenselijke situatie.

In dit specifieke geval is het wel gelukt dat het bedrijf een 2de persoon heeft ingezet voor de verificatie.

Bij navraag bij SIKB en VI bleek dat deze werkwijze van de aannemer is toegestaan.

De VI gaf aan dat 1 aannemer alle taken kan uitvoeren, maar dat verificatie een ander doel heeft en dat daarbij interne functiescheiding aan de orde moet zijn.

Echter in de regelgeving is wel iets opgenomen over functiescheiding maar dat is gericht op de scheiding tussen opdrachtgever en de opdrachtnemer. Maw de functiescheiding bij uitvoering en verificatie door 1 aannemer is geen verplichting.

De vraag is of dit wordt herkend?

Zijn hier oplossingen voor?

Wordt er aan gedacht om dit in de regelgeving aan te passen?

Of is het juist de bedoeling geweest om dit mogelijk te laten zijn?

Reactie zaal:

De aanwezigen in de zaal geven aan het inderdaad niet wenselijk te vinden. Wel wordt het door de meesten niet als een (groot) probleem ervaren, omdat het weinig voorkomt.

Daarnaast speelt mee dat de Mkb-er in het bezit moet zijn van een persoonsgebonden erkenning. Vanwege deze persoonsgebonden erkenning wordt aangegeven dat de Mkb-er de verificatie correct zal uitvoeren. Doet hij dat niet dan bestaat de kans dat hij voor enige tijd zijn werk niet mag uitvoeren.

Reactie panel:

Deze werkwijze is inderdaad mogelijk.

Het is destijds een expliciete keuze geweest van de wetgever om de functiescheiding wel verplicht te stellen in de relatie opdrachtgever – milieukundig begeleider, maar niet in de relatie aannemer – milieukundig begeleider. Als dat wel verboden zou zijn, dan wordt 'innovatief aanbesteden' (design & construct, turn-key) bij bodemsanering onmogelijk.

Echter een opdrachtgever kan uiteraard contractueel wel eisen dat deze functiescheiding (aannemer – milieukundig begeleider) plaatsvindt. In de BRL 6000 wordt vermeld dat de milieukundige verificatie onafhankelijk moet plaatsvinden en daarom wordt er geadviseerd om geen verificatie te laten plaatsvinden op basis van een "prestatie- of lumpsum"-contract. Immers de kwaliteit van de verificatie kan in het geding zijn als noodzakelijke werkzaamheden om de saneringsdoelstelling te bereiken niet verrekenbaar zijn.

Bovenstaande werkwijze staat echter wel ter discussie.

De bevoegde gezagen hebben eerder aangegeven dat hier verandering in moet komen en ook de VI ziet het als een probleem. De VI zal dit punt bij de evaluatie van het Bbk als knelpunt inbrengen.

Vraag 6:

Op een locatie wordt overeenkomstig een goedgekeurd saneringsplan een sanering uitgevoerd. De start van de sanering is gemeld. De bovengrond van de locatie is I+ verontreinigd met zware metalen.

Tijdens een controle van een toezichthouder werd er een feest voorbereid binnen het hekwerk van de saneringslocatie. Het feest was er vanwege het slaan van de eerste heipaal. Er was geen andere scheiding aangebracht dan het hekwerk om de locatie heen.

De feesttent, een podium en andere activiteiten staan op de verontreinigde grond.

Vragen naar aanleiding van bovenstaande casus.

Is het organiseren van een feest op een verontreinigde locatie toegestaan?

Welke overtredingen vinden er mogelijk plaats en wie is bevoegd hiertegen op te treden?

Reactie zaal:

De reactie is dat de saneringsbeschikking wellicht aanknopingspunten biedt in de vorm van (tijdelijke) beperkingen, Een beter aanknopingspunt in dergelijke situaties biedt wellicht de evenementenverordening of vergunning en/of de APV.

Reactie panel:

Mits geen werkzaamheden plaatsvinden in de bodem (bijv. tbv aanleg van de feesttent) is er geen sprake van sanerende handelingen. M.a.w. het organiseren van een feest is op zich geen sanerende handeling en bevoegd gezag Wbb kan hier weinig tegen doen. Mogelijk kan op grond van artikel 28 Wbb er eventueel een meldingsplicht gelden als bij het plaatsen van de palen de verontreinigde grond wordt verplaatst (lid 3: moet er wel meer dan 50m³ worden ontgraven). Er ligt echter al een beschikking ernst&spoed en zelfs een saneringsplan (en de sanering loopt al), dus we zijn eigenlijk al een fase verder. Het zou kunnen dat er in de voorschriften bij het saneringsplan iets is geregeld hierover, meer in de zin van bijv. (gebruiks)beperkingen (art. 37 lid 4 Wbb) of tijdelijke beveiligingsmaatregelen. Eventueel zou geconcludeerd kunnen worden dat er in strijd met het saneringsplan wordt 'gesaneerd' (art. 39/39a Wbb).

De oplossing kan het best gezocht worden in de APV. Voor het feest en vuurwerk is waarschijnlijk een vergunning nodig, die dan geweigerd kan worden vanwege de verontreiniging. Vraag is wel of de aanwezige verontreiniging een reden kan/mag zijn om een dergelijke vergunning te weigeren. Echter in dit geval was de vuurwerkvergunning wel degelijk aangevraagd en verleend, men realiseerde zich daarbij alleen niet om welke locatie het ging...

Wel dient de organisator van het feest zich bewust te zijn van de (mogelijk) arbeidshygiënische maatregelen. Iedere werknemer/bezoeker op de locatie zal zich moeten houden aan de V&G maatregelen. In het V&G plan uitvoeringsfase staat ook omschreven welke veiligheidsmaatregelen bezoekers van de saneringslocatie in acht moeten nemen. In dat licht is de Arbeidsinspectie bevoegd.

Tenslotte, de burgemeester kan ivm de veiligheid/gezondheidsrisico's waarschijnlijk ingrijpen. In dit specifieke geval was de burgemeester, echter uitgenodigd om de eerste paal te komen slaan.

Vraag 7:

Bij een Bussanering 'tijdelijke uitname' wordt vanwege het aanleggen van een inrit, toch nog een aanzienlijke hoeveelheid grond afgevoerd. Hoe is dit te voorkomen?

Reactie panel:

Hoewel de BUS categorie tijdelijke uitname bedoeld is voor het uitnemen en weer terugplaatsen van grond, geeft de Regeling uniforme saneringen de ruimte om grond af te voeren indien deze overtollig is. Het is dus zelfs toegestaan om alle uitgekomen grond af te voeren. Wel moet rekening gehouden worden dat de categorie tijdelijk uitplaatsen bedoeld is voor de uitvoering van civieltechnische werkzaamheden zoals voor de aanleg, het onderhoud of de verwijdering van ondergrondse infrastructuur, waaronder wordt begrepen kabels, leidingen, rioleringen, duikers, funderingen en vergelijkbare activiteiten binnen een geval van verontreiniging. Is sprake van de aanleg van een isolatielaag (leeflaag of duurzaam aaneengesloten afdeklaag) of van een ontgraving gericht op het bereiken van een terugsaneerwaarde, dan valt de sanering onder de categorie immobiel.

Vraag 8:

Hoe wordt er over gedacht om bij de melding van schone grond in het kader van het Bbk alsnog om gegevens te vragen. Veel (toezichthouders van) bevoegde gezagen vinden dit wenselijk, omdat de gemelde schone grond (deels) uit mengvrachten en/of samengestelde partijen kan bestaan..

Reactie panel:

Deze wens is al vaak aan de orde geweest.

In de evaluatie van het Bbk (deze wordt in juni verwacht) is door VNG en IPO de wens uitgesproken de meldplicht voor schone grond uit te breiden. Daartegenover echter heeft het bedrijfsleven de wens geuit om de meldplicht voor schone grond helemaal af te schaffen.

Vraag 9:

Hoe kun je een op een BRL handhaven, want het is een richtlijn en geen wettelijke regeling?

Reactie panel:

Een BRL is verankerd in het Bbk, daardoor is het mogelijk om op een BRL te handhaven.